Archeologienota met beperkte samenstelling

De verkaveling(swijziging) "Mukkeberg" aan de Grotestraat te Nieuwerkerken

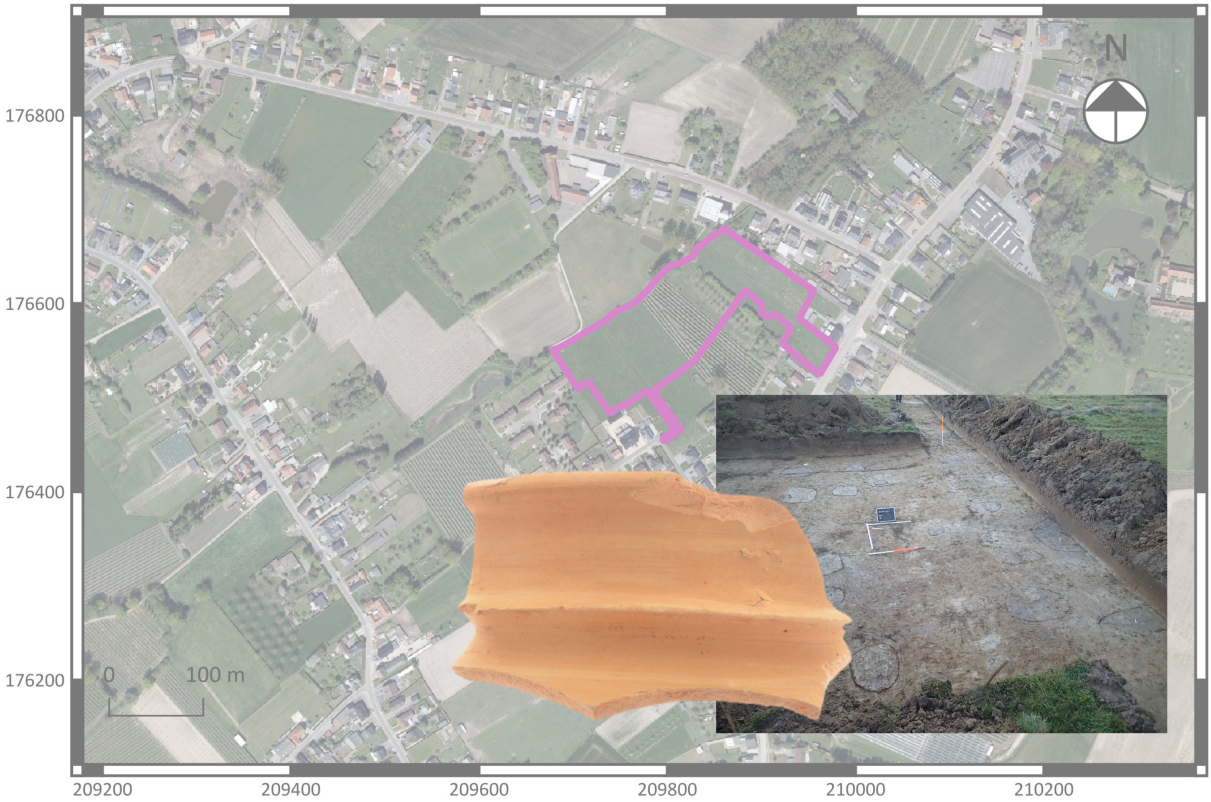

Nick Van Liefferinge

Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeologienota met beperkte samenstelling: de verkaveling(swijziging) "Mukkeberg" aan de Grotestraat te Nieuwerkerken

Initiatiefnemer:	Kolmont woonprojecten NV
Erkend archeoloog:	Nick Van Liefferinge
Auteurs:	**Nick Van Liefferinge**
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

2017, Studiebureau Archeologie

Inhoudstafel

Privacyfiche bureauonderzoek p. 4

1. Administratieve gegevens p. 5

2. Onderzoekskader, -opdracht en vraagstellingen p. 7

3. Beschrijving van de geplande werken p. 8

4. Beschrijving werkwijze en strategie van het bureauonderzoek p. 9

5. Doorslaggevend aspect bij de archeologienota met beperkte samenstelling p. 9

6. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied (archeologische verwachting) p. 12

7. Gemotiveerd advies in functie van een programma van maatregelen p. 12

8. Programma van maatregelen p. 12

9. Samenvatting p. 12

Bibliografie p. 13

Lijst van figuren p. 14

1. Administratieve gegevens

Projectcode		2017B44
Actoren	**Studiebureau Archeologie**	OE/ERK/Archeoloog/2015/00002 (bedrijf)
	Nick Van Liefferinge	OE/ERK/Archeoloog/2016/00111 (auteur)
Locatie	**Provincie**	Limburg
	Gemeente	Nieuwerkerken
	Deelgemeente	Wijer
	Adres	Grotestraat zn
Kadastrale gegevens		Nieuwerkerken, Afdeling 3, Sectie B, percelen 265M, 264E, 269E, 267W, 277E, 286W, 287L en 291F.
Oppervlakte onderzoeksgebied		2,6 ha
Bounding Box	**Punt 1**	X=209679, Y=176436
	Punt 2	X=209980, Y=176680
Topografische kaart		Fig. 1.1
Kadasterplan		Fig. 1.2
Afbakening verstoorde zones		Geen
Begindatum onderzoek		3 februari 2017
Einddatum onderzoek		3 februari 2017
Relevante termen thesauri OE		Bureauonderzoek, colluviale processen, gebouwplattegrond

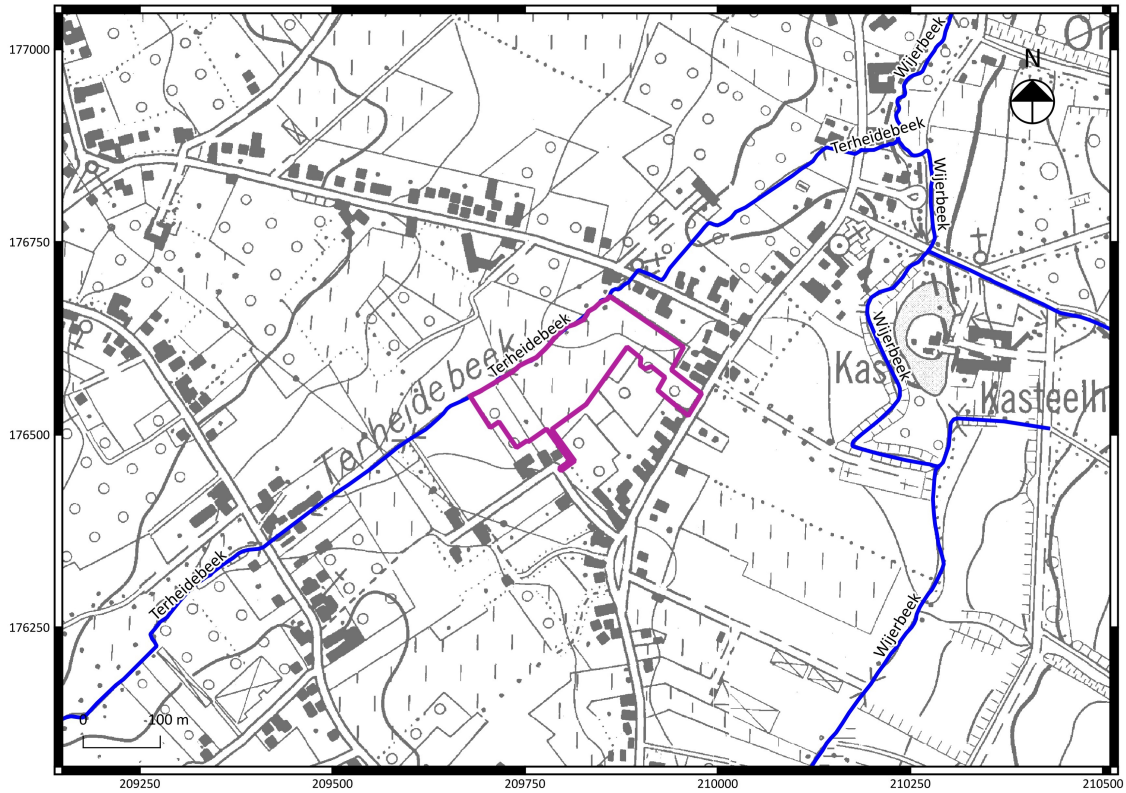

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (bron: Geopunt.be).

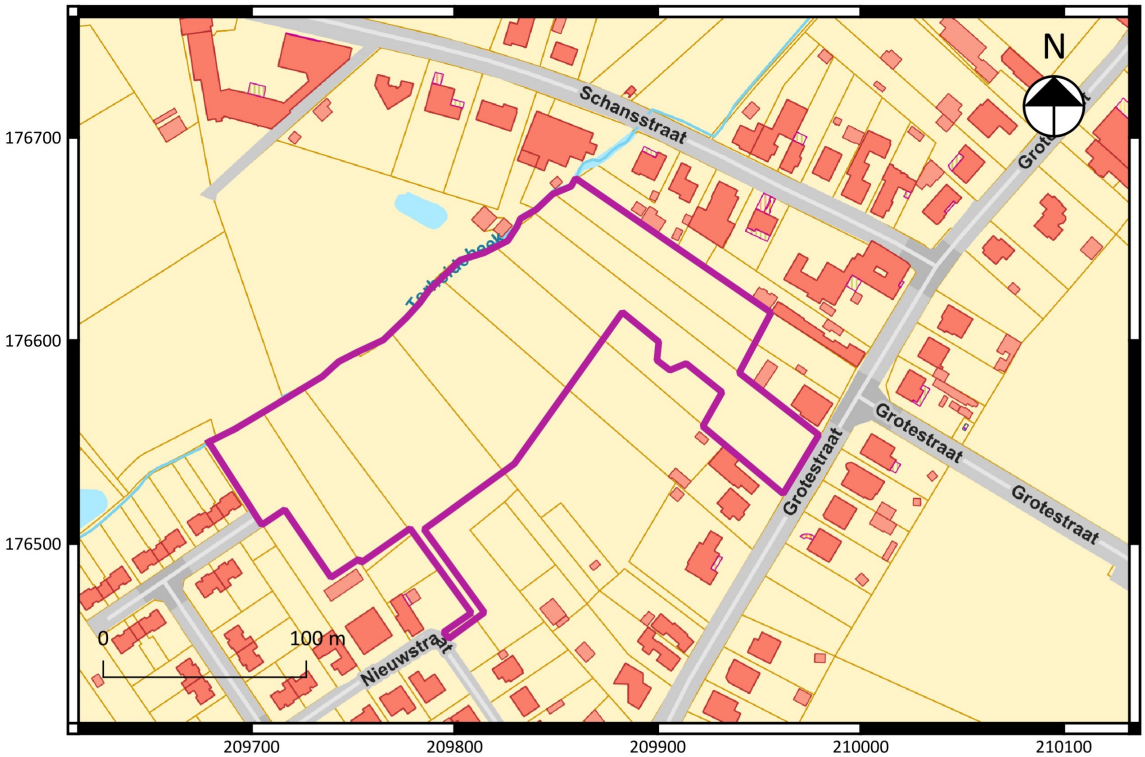

Fig. 1.2: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (bron: Geopunt.be).

2. Onderzoekskader, -opdracht en vraagstellingen

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een verkavelingswijziging.

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016.

Overwegend dat
- *het volledige projectgebied niet gelegen is in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt,*
- *het projectgebied zich niet (gedeeltelijk) ter hoogte van een beschermde archeologische site bevindt,*
- *het projectgebied zich niet volledig in een vastgestelde archeologische zone bevindt,*
- *het projectgebied volgens het gewestplan (21. St.-Truiden-Tongeren) is gelegen in een zone met als hoofdbestemming woonuitbreidingsgebied (code 0105)*
- *de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft meer dan 3000 m^2 bedraagt*

dient een bekrachtigde archeologienota te worden toegevoegd bij de aanvraag van een verkavelingsvergunning (of verkavelingswijziging) met ingreep in de bodem.

Het bureauonderzoek heeft tot doel het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen. Dit houdt in dat er informatie wordt verzameld over de mogelijke aanwezigheid of afwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het projectgebied. De kenmerken, de relatie met het omringende landschap, de bewaringstoestand en de waarde van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed worden ingeschat. Ook de manier waarop de geplande bodemingrepen worden uitgevoerd maakt deel uit van deze evaluatie.

Er wordt een antwoord geformuleerd op de volgende onderzoeksvragen:

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen en de informatie met betrekking tot de geplande werken over het archeologisch potentieel van het terrein?

Wat is de impact van de geplande werken?

3. Beschrijving van de geplande werken

Tot de geplande werken bij de verkaveling “Mukkeberg” behoren de aanleg van een weg met bijbehorende nutsleidingen (riolering en elektriciteit) en de bouw van woonhuizen (die volgens de verkavelingsvoorschriften mogen onderkelderd worden) (fig. 1.3). De vorstvrije funderingsdiepte wordt in regel vastgelegd op 80 cm onder het maaiveld.

Een reeks van 12 bouwkavels vormt de zone waarvoor een verkavelingswijziging zal worden aangevraagd. De wijziging betreft een verandering van de perceelsconfiguratie zonder ingreep in de bodem.

Fig. 1.3: Het ontwerpplan bij de verkaveling “Mukkeberg” in Nieuwerkerken. De geel ingekleurde bouwkavels vormen samen de zone die betrekking heeft op de verkavelingswijziging (wijziging perceelsconfiguratie) (bron: Studiebureau Geotec bvba).

4. Beschrijving werkwijze en strategie van het bureauonderzoek

Voor dit specifiek projectgebied volstaat dat het bureauonderzoek en de rapportering ervan een beperkte invulling krijgt. In dit geval hoeft de landschappelijke gesteldheid, de historiek en het archeologisch kader niet integraal onderzocht en gerapporteerd te worden. Voor deze archeologienota met beperkte samenstelling worden de geplande bouwwerkzaamheden en het doorslaggevend aspect om geen verdere maatregelen te nemen toegelicht.

5. Doorslaggevend aspect bij de archeologienota met beperkte samenstelling

Wegens de plannen voor een verkaveling ("Mukkeberg") heeft Onroerend Erfgoed een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd (vergunningsnummer 2016/436) op een deel van het terrein (eerste fase van de verkaveling) met een oppervlakte van 2,6 ha gelegen aan de Grotestraat te Nieuwerkerken. Het veldwerk werd uitgevoerd door Studiebureau Archeologie bvba van 20 december tot en met 22 december 2016. De resultaten ervan werden gepresenteerd in een prospectieverslag met aanbevelingen voor een vlakdekkend archeologisch onderzoek.[1]

Het proefsleuvenonderzoek heeft immers aangetoond dat er binnen de grenzen van het projectgebied archeologische waarden uit (de laatste fase van) de volle middeleeuwen aanwezig zijn in de ondergrond. Het gaat met name om bodemsporen (paalsporen) van een gebouwplattegrond in het westelijk deel van het projectgebied. Aangezien de sporen zich beperken tot dit deel van het terrein wordt aangenomen dat het gaat om een geïsoleerd (woon)erf (fig. 1.4).

In het noordoostelijk kwadrant van het projectgebied komen verspreide kuilen met een rechthoekige aflijning voor. Op basis van de houtskoolrijke vullingen worden deze sporen geïnterpreteerd als houtskoolmeilers (fig. 1.5). Wellicht gaat het om een *off-site* fenomeen dat behoort bij het volmiddeleeuws (woon)erf, maar naast ecofacten (houtskool) werd geen vondstmateriaal aangetroffen in associatie met de kuilvullingen.

De ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek betreft:

VINDPLAATSEN	OPPERVLAKTE AFBAKENING	DIEPTE AANLEGVLAK
(Woon)erf uit de volle middeleeuwen	**circa 2000 m^2**	**50-80 cm - mv**
Houtskoolmeiler S34	**circa 25 m^2**	**50-80 cm - mv**

Voor de uitvoering van het vlakdekkend archeologisch onderzoek werden door Onroerend Erfgoed bijzondere voorwaarden opgesteld. De opgraving wordt momenteel uitgevoerd door Studiebureau Archeologie. Zodoende kan op voldoende wijze worden aangetoond dat geen verdere maatregelen nodig zijn omdat er geen archeologisch erfgoed meer aanwezig is.

[1] Van Liefferinge & Smeets 2017.

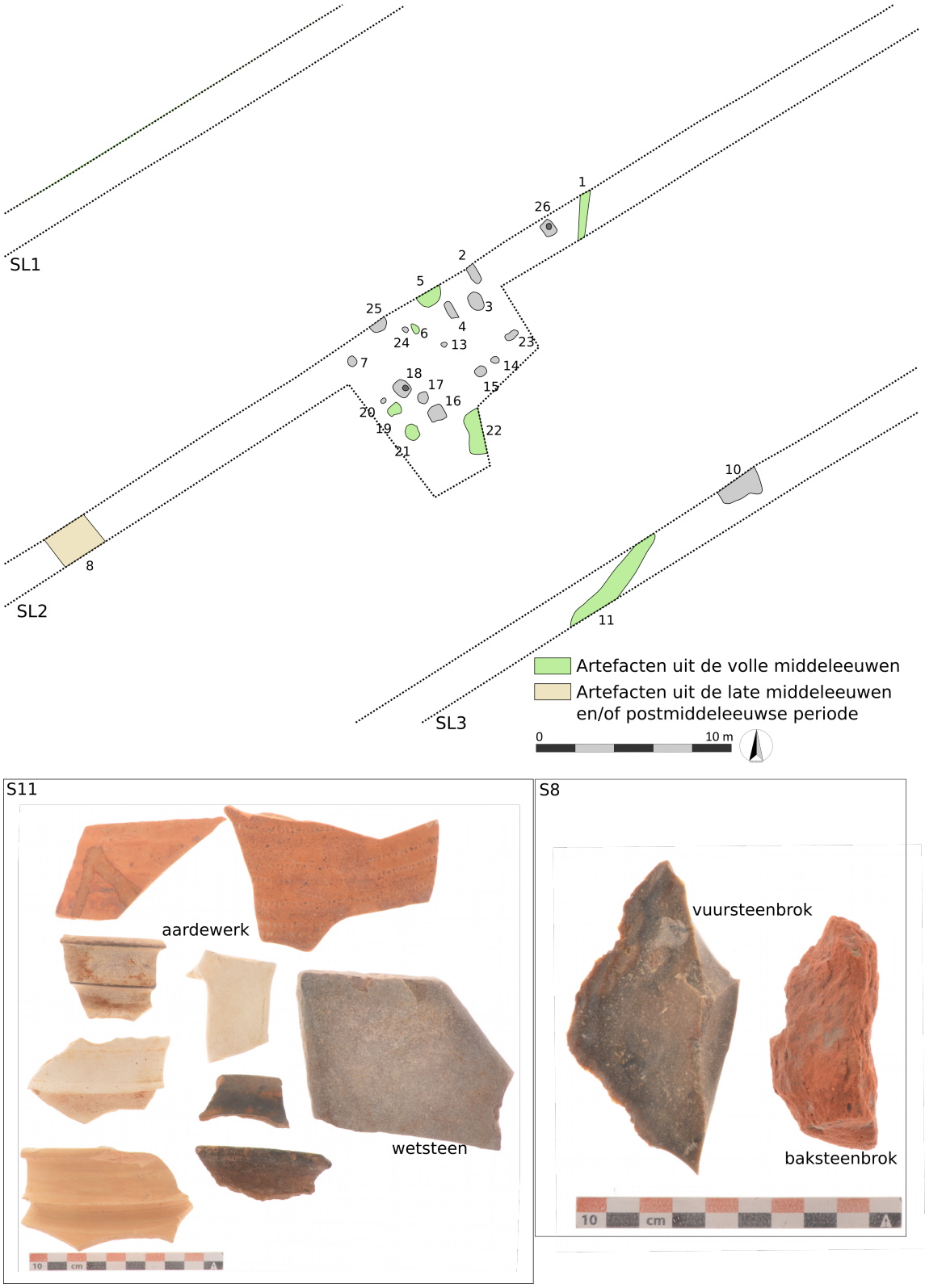

Fig. 1.4: Detail van het sleuvenplan ter hoogte van kijkvenster 2 (boven) en selectie van vondstmateriaal dat is geassocieerd met de bodemsporen (onder) (bron: VAN LIEFFERINGE & SMEETS 2017).

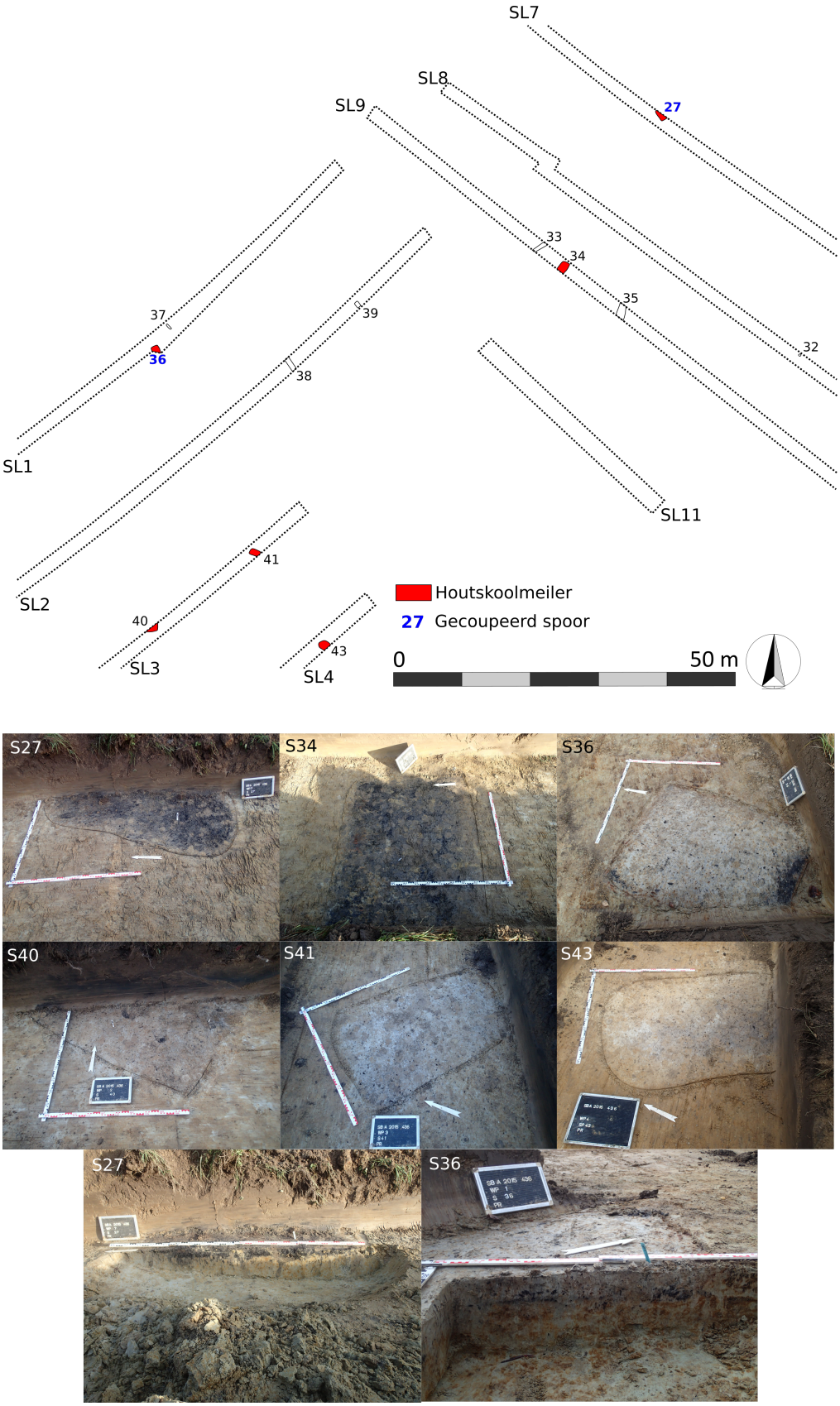

Fig. 1.5: Detail van het sleuvenplan ter hoogte van de *off-site* vindplaats met weergave van de houtskoolmeilers (bron: VAN LIEFFERINGE & SMEETS 2017).

6. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied (archeologische verwachting)

Het terrein wordt momenteel onderworpen aan een vlakdekkend archeologisch onderzoek waarvoor Onroerend Erfgoed de bijzondere voorwaarden heeft opgesteld. Het voorafgaand proefsleuvenonderzoek heeft immers uitgewezen dat binnen de grenzen van het projectgebied archeologische waarden (resten van een woonplaats en *off-site* fenomenen) uit (de laatste fase van) de volle middeleeuwen aanwezig zijn in de ondergrond. Na afronding van de opgraving zal er geen (relevant) archeologisch erfgoed meer aanwezig zijn op het terrein. Er dient dan ook geen (gemotiveerde advies in functie van een) programma van maatregelen voor een opgraving te worden opgesteld.

7. Gemotiveerd advies in functie van een programma van maatregelen

Niet van toepassing.

8. Programma van maatregelen

Niet van toepassing.

9. Samenvatting

Aan de hand van deze archeologienota met beperkte samenstelling werd aangetoond dat er geen verdere archeologische maatregelen nodig zijn. Momenteel worden delen van het projectgebied immers onderworpen aan een vlakdekkend archeologisch onderzoek waarvoor Onroerend Erfgoed de bijzondere voorwaarden heeft opgesteld. Na afronding van de opgraving zal er geen (relevant) archeologisch erfgoed meer aanwezig zijn op het terrein.
Om die reden volstond het om de geplande bouwwerken in associatie met het doorslaggevend aspect (geen archeologische erfgoed meer aanwezig) dat de conclusie (geen verdere maatregelen) onderbouwt toe te lichten.

Bibliografie

VAN LIEFFERINGE N. & SMEETS M. 2017: *Het archeologisch vooronderzoek aan de Grotestraat te Nieuwerkerken (prov. Limburg)*, Tienen.

Lijst van figuren

Projectcode	**2017B44**
Onderwerp	**Figuren**
Fig.	1
Type	Plan: Topografische kaart
Onderwerp	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/5000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (Nick Van Liefferinge)
Datum	1996
Fig.	2
Type	Plan: Kadasterplan
Onderwerp	Weergave perceelsindeling
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (Nick Van Liefferinge)
Datum	2013-2015
Fig.	3
Type	Plan: inrichtingsplan
Onderwerp	Weergave verkaveling “Mukkeberg”
Aanmaakschaal	1/500
Aanmaakwijze	Digitaal (Geotec bvba)
Datum	01/06/2016
Fig.	4
Type	Archeologische tekening met foto’s
Onderwerp	Detail sporenplan en selectie vondstmateriaal
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitale vectortekening (Nick Van Liefferinge)
Datum	30/01/2017
Fig.	5
Type	Archeologische tekening met foto’s
Onderwerp plan	Detail sporenplan en foto’s bodemsporen
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitale vectortekening (Nick Van Liefferinge)
Datum	30/01/2017